

Een halve maatregel: de kabinetsreactie op Paritas passé

Onlangs reageerde het kabinet bij brief op het rapport Paritas passé van maart 2012. Hoewel enkele aanbevelingen uit het rapport zijn overgenomen, worden de echte problemen in de praktijk ontkend en is de overheid niet bereid haar preferente positie als schuldeiser op te geven, stellen Paritas passé-opstellers Nadja Jungmann, André Moerman, Ineke van den Berg en Erica Schruer. En: voor de deurwaarders wordt het er niet eenvoudiger op.

Een grote stap voorwaarts. Zo betitelt Nadja Jungmann het kabinetsvoornemen om een Centraal Digitaal Beslagregister in te stellen. Maar in één adem door zegt ze erbij: “Het is alleen bij lange na niet voldoende. Een beslagregister garandeert namelijk nog geen onaantastbare beslagvrije voet, en dat moet wel het maatschappelijk streven zijn.” André Moerman wijst erop dat Paritas passé in de eerste plaats is geschreven omdat er de afgelopen jaren tal van nieuwe bevoegdheden zijn gecreëerd voor specifieke schuldeisers. Bevoegdheden die in de praktijk leiden tot grote problemen en ten dele zelfs maatschappelijke ontwrichting. Moerman: “Ik bespeur in de kabinetsreactie wel enige erkenning van de problematiek, in die zin dat het creëren van een beslagregister ertoe leidt dat er meer afstemming plaats zal vinden tussen schuldeisers met ongelijke bevoegdheden. Maar ik ben het met Nadja

eens: dan nog denk ik dat het erg ingewikkeld gaat worden om ervoor te zorgen dat mensen niet de facto onder de beslaggrens gaan komen. Sec een beslagregister is een halve maatregel: het echte probleem wordt niet aangepakt. Er zitten echt hele rare aspecten aan die bijzondere bevoegdheden. Neem de Wet structurele maatregelen wanbetalers met zijn premie van 130% en bronheffing: als er nog een andere schuldeiser is, betaalt die in feite de boete. En wat te denken van een beslag op huurtoeslag waarna mensen de lopende huur niet meer kunnen betalen. Er zijn dingen bedacht die zouden moeten werken, maar in de praktijk helemaal niet werken en het verbaast me zeer dat het kabinet dat nog steeds niet wil inzien. De enige echte oplossing is om een aantal maatregelen zoals het beslag op toelagen, de Wet wanbetalers zorgverzekering en de overheidsvordering deels of helemaal terug te draaien.”

OVERHEID HOUDT ZICH NIET AAN DE REGELS

Erica Schruer is nog kritischer over de kabinetsbrief. “Ik lees de kabinetsreactie als een besluit om de invorderingshandelingen van particuliere crediteuren aan banden te leggen, om zelf ruimte te houden volop te kunnen incasseren”, zegt ze. “Het is allemaal wel leuk en aardig verpakt, maar het komt onder de streep neer op een ontwrichting van de relatieve verdeling van het verhaalbaar vermogen, waarbij de overheid zich eigenlijk nog steeds niet aan de regels houdt. Er gebeurt niets aan het probleem - ik lees enkel dat de overheid haar handen vrij wil houden en de bal neerlegt bij de particuliere schuldeisers die hun vordering fijn in het beslagregister mogen schrijven.” Schruer noemt de bestuursrechtelijk premieregime van de Wet structurele maatregelen wanbetalers ‘een wangedrocht’ en ze

vindt het tekenend voor de kabinetsreactie dat het voorstel om de boete van 30% aan te wenden ter vermindering van de schuld 'zonder meer van tafel wordt geveegd'. "Zorgverzekeraars die prima in de slappe was zitten worden nog rijker ten koste van burgers in de maatschappelijke marge, dat is wat deze kabinetsreactie feitelijk inhoudt." Hoewel ook Ineke van den Berg van mening is dat het enkel invoeren van een beslagregister 'de problemen lijkt te reduceren tot louter een afstemmingsprobleem', is zij wel een voorstander van betere afstemming tussen alle crediteuren. "Nu is het MKB namelijk wel heel erg vaak kind van de rekening", zegt ze. "Als gevolg van alle preferenties blijft er doorgaans weinig over voor deze groep crediteuren." Jungmann ziet het daadwerkelijk terugdraaien van een aantal preferente invorderingsregelingen als zeer wenselijk, maar beseft dat dit politiek moeilijk haalbaar zal zijn. Ze zegt: "Een tussenweg zou kunnen zijn dat mensen die eenmaal geregistreerd staan in het beslagregister verder zijn gevrijwaard van bijzondere bevoegdheden. Dus een overheidsvordering mag, maar dan wel alleen bij mensen die niet in het beslagregister staan."

BARBAPAPA

Van den Berg wijst erop dat uit de kabinetsbrief het beeld lijkt te ontstaan dat er eigenlijk nauwelijks problemen zijn met het Rijksincassobeleid omdat er door de burger weinig wordt geklaagd en deze bovendien altijd nog schriftelijk om dispensatie kan verzoeken. Schruer: "De vraag is of het correct is dat je als burger eerst op je knieën moet gaan om te krijgen waar je recht op hebt. Daarbij gaat het hier meestal om mensen die vrijwel gemarginaliseerd zijn en vaak niet eens meer een internetaansluiting hebben. En die moeten dan een klacht gaan indienen, terwijl ze allang het gevoel hebben uit de rechtsorde gekiept te zijn." Jungmann: "Het is een feit dat de overheid vandaag de dag van burgers een soort zelfredzaamheid vraagt die bij lange na niet bij iedereen aanwezig is. Er wordt van de burger verlangd dat die zich als soort Barbapappa in alle bochten wringt om maar tegemoet te kunnen komen aan over elkaar heen buitelandse schuldeisers." Moerman: "Ik zie eerlijk gezegd vooral problemen voor de deurwaarders in het verschiep. De oplossing wordt immers nu gezocht in een beslagregister waar dan vervolgens maar afstemming plaats moet

vinden. Welnu, dat afstemmen wordt een enorm ingewikkelde klus die in feite wordt afgeschoven op de deurwaarder die als eerste beslag heeft gelegd. Die moet maar zien dat het allemaal kloppend wordt en ik vraag me af of dat realistisch is. Bij het minste of geringste wat er gebeurt moet er namelijk weer opnieuw worden afgestemd."

'Bestuursrechtelijke premieregime is een 'wangedrocht'

Schruer: "De politiek heeft Kamerbreed geëist dat de beslagvrije voet gerespecteerd zou worden en in de kabinetsreactie staat: dat geldt voor de anderen, maar niet voor de overheid. Sterker: in het kader van een pilot gaat de overheidsvordering door de Belastingdienst breder worden ingezet en ook gemeenten en waterschappen gaan in het kader van een pilot de overheidsvordering inzetten. En voor de goede orde: dat register stond al in Noblesse Oblige en daar was de KBvG al druk mee bezig. Dus ze doen nu net alsof ze een bonbon geven uit een doos, terwijl die bonbon door anderen al in die doos is gestopt. Daarmee geeft het kabinet feitelijk niets weg." Moerman: "Ik krijg de indruk dat ten aanzien van de overheidsvordering toch wel een pas op de plaats is gemaakt. Er wordt althans beter gekeken naar de eventuele negatieve effecten ervan. Dat neemt niet weg dat het kabinet veel aanbevelingen uit Paritas passé niet heeft willen overnemen, maar in haar reactie nalaat met alternatieve oplossingen te komen. Dat is jammer, want met ontkenning van de problemen komen we niet verder."

Het rapport 'Paritas passé' is integraal te downloaden via www.kbv.nl